22722 - Duâ etmek ve Kur'an okumak için toplanmanın hükmü

Soru

Üniversitemizdeki namaz kılınan yerde (mescitte) Kur'an okumak ve duâ etmek için oturma konusunda öğrenciler arasında görüş ayrılığı meydana geldi. Öyle ki orada namaz kılanlardan birisi, hazır bulunanlara birer cüz dağıttı. Böylelikle herkes aynı vakitte birer cüz okumak sûretiyle Kur'an'ın hepsi okunmuş (hatim indirilmiş) olmaktadır. Ardından öğrenciler, imtihanlarda başarılı olmak gibi belirli bir amaç için duâ etmektedirler. Bu duâ için dînde böyle bir yol gelmiş midir? Cevabınızın Kur'an, Sünnet ve selefin icmâından delillerle desteklenmiş olmasını ricâ ediyorum.

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Bu soru, iki konuyu birlikte içermektedir:

Birincisi:

Hazır bulunanlardan herkesin Kur'an'dan birer cüz alması ve diğerleriyle birlikte aynı vakitte yanındaki cüzü bitirmek üzere Kur'an tilâveti için toplanmanın hükmü: Bunun cevabı, İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu'nun fetvâsında şöyle gelmiştir:

"1. Kur'an'ı tilâvet etmek ve öğrenmek için toplanmak, yani bir kişinin okuması ve diğerlerinin de dinlemeleri, daha sonra okuduklarını kendi aralarında müzâkere etmeleri ve anlamlarını öğrenmeye çalışmaları, meşrûdur ve kulu, Allah Teâlâ'ya yaklaştıran salih amellerden birisidir ve ondan dolayı büyük ecir alır.,

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ تَعَالَى، يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ، إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَغَشِيَتْهُمُ الرَّحْمَةُ،

[وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ. رواه مسلم وأبو داود]

"Bir topluluk Allah'ın evlerinden birinde toplanır, Allah'ın kitabını okur ve aralarında müzakere ederlerse, mutlaka üzerlerine manevî bir huzur iner, kendilerini rahmet kaplar ve melekler onları kuşatır.Allah da katındaki melekler arasında onları anar." Müslim ve Ebu Davud

Kur'an'ı hatmettikten sonra duâ etmek de meşrûdur.Fakat bunu sürekli yapmamalı ve uyulması gereken bir sünnetmiş gibi belirli bir duâya bağlı kalmamalıdır. Çünkü Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den böyle bir şey sâbit olmamıştır. Sadece bazı sahâbe -Allah onlardan râzı olsun- bunu yapmışlardır.

Aynı şekilde Kur'an tilâvetinden sonra bir gelenek hâline getirilmemişse, Kur'an okumak üzere hazır bulunanları yemeğe dâvet etmekte (onlara ziyâfet vermekte) bir sakınca yoktur.

2. Herkesin Kur'an'dan bir cüz okuması için toplananlara Kur'an'dan cüzler dağıtılması, her birisi için Kur'an'ı hatmetmiş sayılmaz.

Onların Kur'an'ı okumaktaki amacı; sadece teberrük (ondan bereket ummak) ise, bu davranışta hata ve kusur vardır.Zirâ Kur'an okumakla Allah Teâlâ'ya yakın olmak, Kur'an'ı ezberlemek, anlamını düşünmek, hükümlerini anlamak, ondan ibret ve dersler çıkarmak, ecir ve sevap kazanmak ve dili onu tilâvet etmeye alıştırmak gibi birçok faydalar amaçlanır.

Başarı, yalnızca Allah'tandır." "İlmî Araştırmalar ve Dâimi Fetvâ Komisyonu Fetvâları", c: 2, s: 480

İkincisi:

Bu davranışın (yani zikredilen şekilde Kur'an'ı tilâvet etmek üzere toplanmanın), duânın kabul olunmasında etkisinin olduğuna inanmak, bunun bir delili olduğu (tarafımızca) bilinmemektedir. Bu sebeple bu davranış meşrû değildir. Duânın kabul olunmamasının sebepleri bilindiği gibi, kabul olunmasının sebepleri de pek çoktur ve bilinmektedir. Bu sebeple duâ eden kimsenin, duânın kabul olunmasına vesile olan şeyleri yerine getirmesi, duânın kabul olunmamasının sebeplerinden de uzak durması ve Rabbi hakkında hüsn-i zan beslemesi gerekir. Zirâ Allah Teâlâ, kulunun zannı nisbetince onun duâsına icâbet eder.

Uyarı:

Delil; dînde bir şeyin olduğunu söyleyen ve bunu isbât eden kimseden ancak istenir. Yoksa ibâdetlerde aslolan; -ilim ehlinin onayladığı gibi- meşrû olduğunu ispatlayan bir delil olmadıkça ibâdetin yasak oluşur.

Buna göre delil, yukarıda zikredilen davranışın meşrû olmadığı şeklindedir.Yani delil, bu davranışın câiz olduğuna delâlet etmemektedir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.